

Castell de Granera

Granera

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Carrer del Castell - Barri del Castell
Emplaçament Al capdamunt del carrer, presidint el barri
Alçada: 824m

Coordenades:

Latitud: 41.72988
Longitud: 2.05767
UTM Est (X): 421629
UTM Nord (Y): 4620215

Classificació

Número de fitxa 08095-1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval
Segle XII-XIV
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Les estances de l'interior estan força enderrocades, sobretot pel que fa a les cobertes.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIN 914-MH / R-I-51-5492 / Decret / 22/04/1949 / BOE / 05/05/1949
Número inventari IPA 1013
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad: 08094A00300060
Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat

Descripció

Edifici de planta poligonal allargassada situat a l'extrem sud-oest de la carena del Castell, presidint el barri al que dóna nom. Està bastit damunt d'un basament rocós natural que li fa de peanya i al qual s'adapta. Conserva tot el perímetre, amb una alçada de murs considerable. Aquestes estructures estan bastides en carreus de pedra lligats amb morter de calç i disposats en filades regulars. L'accés principal està situat a la banda de llevant, és d'arc de mig punt adovellat i està tancat amb una gran reixa de ferro. Al mur de ponent destaquen quatre arquivoltes en gradació que salven la gran escletxa existent al basament rocós, aprofitant d'aquesta manera tot el possible espai constructiu. Aquestes arquivoltes amaguen una poterna que aprofita l'esquerda per escapar del recinte en cas necessari. En aquest mateix parament també destaca una finestra rectangular emmarcada en carreus de pedra i amb la llinda plana sostinguda amb permòdols. A la façana de tramuntana destaca un finestral doble d'arc de mig punt bastit en pedra, amb un pilar central. També hi ha algunes espitlleres i sageteres, que també es troben al mur de ponent, i les restes d'un matacà bastit en pedra també. A l'interior es conserven diverses estances, destacant una sala coberta amb una gran volta de canó i una cisterna excavada a la roca natural. També hi ha les restes d'una capella que presenta un portal d'accés rectangular amb la llinda plana monolítica i un òcul de pedra damunt seu. També hi ha altres estances de cronologia i funcionalitat desconeguda, algunes d'elles amb obertures d'arc de mig punt adovellades, d'arc rebaixat i finestres amb festejadors. A l'interior del recinte, al costat de la gran sala, hi ha les restes d'un mur d'opus spicatum.

Observacions:

El camí que puja fins al portal d'accés principal es troba empedrat. En el lloc on s'inicia aquest camí hi ha un pou excavat al subsòl, actualment delimitat amb una tanca.

Història

La primera referència documental relacionada amb el castell de Granera (castrum de Granaria) és de l'any 971. Estava integrat al comtat de Manresa. En origen era propietat de la casa comtal de Barcelona, tot i que l'any 1023 fou empenyorat per la comtessa Ermessenda al seu fill Berenguer Ramon I en garantia de la pau que li havia jurat. Posteriorment, el castell fou infeudat als senyors de Balsareny amb anterioritat a l'any 1025. L'any 1046, Bernat Guifré de Balsareny el llega a la seva neboda Guisla a través de la qual passa a mans dels vescomtes de Barcelona, que al seu torn l'infeuden a Arbert de Castellvell a finals del segle XII. Durant el segle XIII, el castell i el seu domini tornen a la casa reial la qual l'infeuda primerament a la família Bell-lloc i després als Gravalosa (1310-1345). L'any 1375, el rei Pere III ven el castell amb tota la jurisdicció i els drets al seu conseller Pere de Planella, restant els Planella com a propietaris fins a finals del segle XVI, passant en aquest moment a la família Despalau. A mitjans del segle XVII, l'any 1642 Maria de Despalau ven el castell i el terme a Jacint Sala i Cervera, que fou nomenat baró de Granera l'any 1643 pel rei Felip IV de Castella. Posteriorment, tant el castell com el títol passen altra vegada als Planella mitjançant una aliança matrimonial i, finalment, als Amat, marquesos de Castellbell. La capella del castell està datada en el segle XVII i està dedicada a Santa Maria. Al segle XX, a la dècada dels anys 70, la Diputació de Barcelona realitzà al castell una campanya de neteja i consolidació i es tancà el recinte. Aquestes tasques foren supervisades per Camil Pallàs. L'any 1994 va patir un incendi i s'hi van fer obres de consolidació. També hi havia un projecte per transformar-lo en hostel o parador turístic que no es dugué a terme.

Bibliografia

CAMPOY, Glòria; DURAN, Aloma; JURADO, Raquel (2006). Llegendes dels castells del Vallès Oriental. Barcelona: Marge Books, p. 122-125. CATALÀ I ROCA, Pere (1990). Els Castells catalans. Vol. II. Barcelona: Dalmau, p. 218-224. ENRICH I GRAGORI, Roser (2006). "El castell de Granera". Modilianum, 34. Moià: Associació Cultural Modilianum, p. 131-136. GARCIA-PEY, Enric (2004). Granera. Recull toponomàstic. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Institut Cartogràfic de Catalunya, p. 78. GAVÍN I BARCELÓ, Josep M. (1990). Vallès Oriental. Col. Inventari d'esglésies, 23. Barcelona: Pòrtic, p. 68-71. Granera. Text refós. Normes subsidiàries de planejament, 2000, p. 69 [Inèdit]. GONZÁLEZ REYES, Carlos (2013). "Encumbramiento de un linaje. Aproximación al ascenso político y económico de los barones de Granera entre los siglos XIII y XV". Ab Initio, 7, p. 59-86, disponible a www.ab-initio.es. MASAGUÉ I TORNER, Josep M. (1992). "Castell de Granera". XIII Ronda Vallesana Castellterçol-Granera 4 d'octubre de 1992. Sabadell: Unió Excursionista de Sabadell, p. 34-37. MASÓ, Òscar (2014). "La presència d'opus spicatum al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i voltants. Inventari aproximat d'un llegat singular que cal preservar". VIII Trobada d'Estudiosos del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Barcelona: Diputació de Barcelona, p. 139-140. PÉREZ GONZÁLEZ, José María; CASTIÑEIRAS GONZÁLEZ, Manuel Antonio; CAMPS I SORIA, Jordi (2014). Enciclopèdia del romànic a Catalunya. Aguilar de Campoo: Fundación Santa María del Real; Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya, vol. I, p. 1476-1480. PLADEVALL I FONT, Antoni (1991). El Vallès Occidental, el Vallès Oriental. Col. Catalunya Romànica, 18. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, p. 360-361. PLADEVALL I FONT, Antoni (1991b). Castellterçol. Història de la vila i el seu terme. Vic: Eumo, Ajuntament de Castellterçol, p. 107-108. PLADEVALL I FONT, Antoni (2000). "El Moianès i la sots-vegueria de Moià en els segles medievals". Modilianum, 22. Moià: Associació Cultural Modilianum, p. 29-46. [Http://www.moianes.net/](http://www.moianes.net/) [Consulta: 15-03-2019]. [Http://invarquit.cultura.gencat.cat/](http://invarquit.cultura.gencat.cat/) [Consulta: 15-03-2019]. [Http://www.poblesdecatalunya.cat/](http://www.poblesdecatalunya.cat/) [Consulta: 15-03-2019]. [Https://www.catalunyamedieval.es/](https://www.catalunyamedieval.es/) [Consulta: 15-03-2019]. [Https://www.granera.cat/](https://www.granera.cat/) [Consulta: 15-03-2019].

